

Europese projecten om beter samen te leven in onze steden

Overzicht van de relevante Europese programma's, update **van 20/03/2017 in het geel**.

De integratie van vluchtelingen, en migranten in het algemeen, en de preventie van radicalisering zijn brandend actuele thema's. Aangezien het afzonderlijke thema's zijn, willen we ze niet vermengen, maar de rode draad doorheen deze dossiers is het streven naar de bevordering van het "samen leven", integratie en sociale inclusie, in het bijzonder in steden en gemeenten.

Brulocalis publiceerde reeds een [synoptische tabel](#) over de Belgische en Europese subsidies voor de strijd tegen radicalisme. Ook al zijn de bevoegdheden van de Europese Unie beperkter op dat vlak, toch kan ze de inspanningen van de lidstaten financieel ondersteunen.

Terwijl sommige oproepen specifiek een bepaald thema behandelen, kunnen diezelfde Europese programma's voor sociale inclusie de mogelijkheid bieden innoverende projecten te ondersteunen in beide materies. Deze projecten moeten een Europese dimensie hebben, d.w.z. a minima beantwoorden aan de Europese prioriteiten, relevante resultaten nastreven voor andere Europese landen en – voor transnationale projecten – uitgewerkt worden met andere Europese partners en een toegevoegde waarde hebben ten opzichte van lokale projecten.

Er bestonden reeds verschillende financieringsmogelijkheden, maar de Europese Commissie wou ook in 2015-2016 de nadruk leggen op deze thema's. De mededeling van de Europese Commissie "[Actieplan voor de integratie van onderdanen van derde landen](#)" van 7 juni 2016 (enkel beschikbaar in het Engels) doet uitschijnen dat dit nog het geval zal zijn in 2016-2017.

Dit artikel maakt een synthese van de relevante Europese programma's en projectoproepen voor de Brusselse gemeenten en OCMW's. Het vult de [synoptische tabel](#) aan over Belgische en Europese subsidies in de strijd tegen radicalisering. De openstaande oproepen en deadlines worden in het vet weergegeven. De hyperlinks verwijzen naar fiches in de [gegevensbank subsidies](#), voor meer preciseringen.

Lokale projecten

Sociale inclusie in het algemeen: de ESIF

Het zijn voornamelijk de [EUROPESE STRUCTUUR- EN INVESTERINGSFONDSEN \(ESIF 2014-2020\)](#) die lokale projecten financieren (EFRO en ESF in Brussel). Zo stelde de Europese Commissie voor aan de lidstaten om fondsen te herprogrammeren teneinde rekening te houden met de instroom van vluchtelingen. De [EFRO-BHG \(2014-2020\)](#) zal een [centrum financieren van Médecins du Monde](#) voor fysieke gezondheid, geestesgezondheid en sociale begeleiding. Er komt echter geen nieuwe oproep EFRO voor 2020.

Voor lokale projecten gericht op de mens is het Europees Sociaal Fonds (ESF) het voornaamste fonds. Het ESF beoogt onder meer sociale inclusie, de bestrijding van armoede en discriminatie. In Brussel hebben de OCMW's voornamelijk toegang tot het [programma ESF-BHG](#), via de meerjarenovereenkomst die hen verbindt met Actiris. De 3 programma's ESF die betrekking hebben op Brussel (cf. deze [fiche](#)) voorzien reeds in bepalingen ten gunste van de opvang van nieuwkomers.

Nota: Het [FEAD](#) (Fonds voor Europese hulp aan de meest behoeftigen) was vroeger vermeld in dit artikel. Toch voorziet het reglement FEAD 2016 van de POD MI uitdrukkelijk dat er geen voedingsmiddelen verdeeld mogen worden in de Lokale Opvanginitiatieven (LOI).

Specifiek voor de opvang van vluchtelingen

AMIF

Het [AMIF](#) (Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie) is gericht op een efficiënte omgang met migratiestromen, alsook op de ontwikkeling van een geïntegreerde aanpak op het gebied van asiel, migratie en integratie. De maatregelen op het vlak van integratie, asiel en opvang, die op Belgisch niveau geregeld worden, belangen gemeenten en OCMW's aan en financieren lokale projecten.

Als spiegel van de verdeling van de bevoegdheden in België beheert het federaal niveau het luik onthaal en een residueel deel van het luik integratie, dat voornamelijk beheerd wordt door de Gewesten en Gemeenschappen (cf. onze [fiche](#) over de impact van de zesde staatshervorming op de subsidies inzake integratie). Voor het Franstalig luik was de 2016 oproep [AMIF - Integratie \(Franstalig luik\) 2017-2020](#) a priori de laatste.

Ook nog in het kader van het AMIF zegde de Europese Commissie 5 miljoen euro noodhulp toe aan België (zie ons [geüpdatet artikel](#)). Er moet nagegaan worden hoe deze bijkomende fondsen gebruikt kunnen worden ter ondersteuning van de opvang van kandidaat-vluchtelingen en de integratie van erkende vluchtelingen door de Belgische lokale overheden.

EFRO - Urban Innovative Actions

De integratie van migranten en vluchtelingen is één van de prioriteiten van de projectoproep 2016 [EFRO - Urban Innovative Actions](#) (UIA) zijn, die tot **14 april 2017** loopt. Terwijl het beheer van het EFRO gewoonlijk door de EU gedeeld wordt met de lidstaten (Gewesten in België), wordt de oproep in het geval van dit programma beheerd op Europees niveau.

De projecten kunnen het lokaal niveau aanbelangen en betrekking hebben op infrastructuur, maar enkel op voorwaarde dat zij bijzonder innoverend zijn ten opzichte van andere Europese steden (doorslaggevend criterium). De concurrentie zal hevig zijn gezien de interessante financiële voorwaarden. Aangezien deze oproep aansluit bij het kader van het EFRO (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling) moeten deze UIA berusten op een meer territoriale en stedelijke dynamiek dan de klassieke ESF projecten.

Leningen

De [EUROPESE INVESTERINGSBANK](#) (EIB), de 'bank van de EU', is begonnen met de financiering van infrastructures met betrekking tot de huisvesting en de integratie van vluchtelingen en heeft aangekondigd in haar operationeel plan 2017-2019 dat ze dat zal blijven doen. De EIB levert echter geen subsidies, maar leningen. Bovendien financiert ze grootschalige investeringen (meer dan 50 miljoen euro voor de overheden), wat impliceert dat voor het lokaal niveau projecten gegroepeerd zouden worden.

De Raad van Europa (verschillende organisatie van de Europese Unie) heeft ook een "[fonds voor migranten en vluchtelingen](#)" in het leven geroepen. Het fonds levert steun aan nationale, regionale en lokale overheden, tegelijk in de vorm van giften of rentesubsidies of waarborgen voor leningen van de Ontwikkelingsbank van de Raad van Europa. Als rechtstreeks antwoord op de toestroom van migranten en vluchtelingen helpt dit fonds de inrichting, de verbetering en de werking van opvang- en transitcentra. Andere soorten projecten ter bevordering van de integratie van migranten en vluchtelingen komen ook in aanmerking. Alle projecten moeten beantwoorden aan de Europese Conventie van de Rechten van de Mens en het Europees Sociaal Handvest. Eind 2016 heeft de Bank van de Raad van Europa CEB meer dan 18 miljoen euro giften goedgekeurd van het Fonds voor Migrant en Vluchtelingen MRF voor

14 projecten. Voor de regionale en lokale overheden is de goedkeuring van de betrokken Staat noodzakelijk.. De Ontwikkelingsbank van de Raad van Europa heeft ook een [project](#) gefinancierd voor energierenovatie voor sociale woningen voor vluchtelingen in Frankrijk.

Voor transnationale projecten

Toch verstaat men onder Europese projecten meestal transnationale projecten. Er zijn 2 types: projecten met het oog op de uitwisseling van goede praktijkvoorbeelden en de versterking van de capaciteiten en meer operationele projecten.

Integratie van migranten:

AMIF

Een deel van het [AMIF](#) wordt beheerd door de Europese Commissie en financiert transnationale projecten. Sinds 2015 is er een projectoproep per jaar, cf. fiche over de oproep 2016 voor [transnationale projecten inzake integratie](#).

Integratie en burgerschap in het algemeen

Uitwisseling van goede praktijkvoorbeelden en versterking van de capaciteiten

Rechten, Gelijkheid en Burgerschap

Globaal kan het programma [RECHTEN, GELIJKHEID EN BURGERSCHAP \(2014-2020\)](#) ook Europese acties steunen om de gelijkheid en rechten van de persoon in de praktijk om te zetten. Het gaat doorgaans om transnationale projecten die minstens 3 tot 4 partners vergen, met een voorkeur voor een ruim geografisch domein, waarbij de Europese dimensie primordiaal is. Deze ambitieuze projecten zijn een combinatie van goede praktijkvoorbeelden, vorming, onderzoek en sensibilisering.

De 2017 editie van de oproep tot nationale en transnationale projecten rond de [non-discriminatie en integratie van de Roms](#) (de strijd tegen discriminatie in het algemeen is de hoofdprioriteit) zal in de tweede trimester 2017 gelanceerd worden.

Het is nog wachten tot de publicatie van het werkprogramma 2017 om nadere details te kennen over de oproepen 2017.

URBACT III

In een dynamiek van duurzame stedelijke ontwikkeling ondersteunt het programma [URBACT III](#) de uitwisseling van kennis en goede praktijken tussen steden. Sociale inclusie, bestrijding van armoede en elke vorm van discriminatie maken deel uit van de prioritaire thematische doelstellingen van het programma. Via verschillende netwerken van 6 tot 12 steden worden actieplannen uitgewerkt, verbeterd de implementatie van de actieplannen of worden goede praktijkvoorbeelden overgenomen. *Arrival Cities*, [één van de geselecteerde netwerken](#) uit de oproep van juni 2015 zal Europese steden de mogelijkheid bieden actieplannen op te stellen om de snelle wijzigingen van de demografische structuur en de sociale interacties ingevolge de massale aankomst van migranten in goede banen te leiden.

Een andere oproep voor deze “actie-planning netwerken” is voorzien voor 2018 (te bevestigen). Een projectoproep loopt tot 31 maart 2017 om [goede praktijken](#) te selecteren die als uitgangspunt zullen dienen voor de [transfernetwerken](#) (oproep in de herfst 2017). Toch maakt URBACT het niet mogelijk om de uitvoering van actieplannen te financieren en dus beoogt dit soort netwerk de verbetering van de follow-up van de implementatie van reeds opgestelde actieplannen (bv. een goedgekeurd wijkcontract).

Operationelere projecten

Europa voor de Burger

Het programma [Europa voor de Burger \(2014-2020\)](#) ondersteunt meer concretere projecten ter bevordering van het Europese burgerschap en uitwisselingen tussen Europese burgers:

- [stedenbanden](#) tussen 2 gemeenten
- [netwerken](#) van steden tussen minstens 4 Europese gemeenten
- [projecten van de burgersamenleving](#) waarbij ook de lokale overheden betrokken kunnen worden.

De Europese Commissie steunt projecten die verder gaan dan traditionele jumelages en die prioritaire thema's volgen. De stigmatisering van migranten bestrijden en tegenverhalen onderbouwen om interculturele dialoog en wederzijds begrip te bevorderen, maken deel uit van de nieuwe prioriteiten van het programma voor 2016-2020. Projecten kunnen ingediend worden **tot 1 september 2017**. De volgende deadline wordt **1 maart 2018** enzovoort.

EaSI

[EaSI](#) is het programma van de Europese Unie voor werkgelegenheid en sociale innovatie dat tot doel heeft bij te dragen aan de uitvoering van de Europa 2020-strategie op het gebied van de werkgelegenheid, de sociale bescherming, de strijd tegen sociale uitsluiting en armoede en de verbetering van de arbeidsvoorwaarden. Aansluitend bij het programma AMIF beoogt een oproep innovatieve transnationale projecten te financieren die innovatieve programma's en uitvoeringsmechanismen testen en uitvoeren om asielzoekers, vluchtelingen en hun familieleden een snelle integratie op de arbeidsmarkt te verzekeren en te vergemakkelijken. De activiteiten moeten resulteren in een effectieve integratie van de doelgroepen op de arbeidsmarkt. De oproep loopt **tot 30 maart 2017**. **Er zijn geen andere relevante oproepen voor de gemeenten gepland voor dit programma in 2017.**

Creatief Europa

De '[samenwerkingsprojecten](#)' in het kader van het programma [CREATIEF EUROPA \(2014-2020\)](#) bieden ook de mogelijkheid om te werken rond interculturele dialoog vanuit culturele invalshoek. Zo coördineerde de Antwerpse vereniging MousseM het project 'MousseM.eu' dat artiesten en publiek uit Noord-Afrika of van Arabische origine verenigde voor het voortbrengen van kunstwerken die in verschillende Europese landen gecreëerd werden. De laatste oproep voor samenwerkingsprojecten van herfst 2016 omvat de prioriteit betreffende **de integratie van vluchtelingen**. De volgende oproep zal in de zomer worden geopend en tot 4 oktober 2017 lopen.

Erasmus +

Maar **het interessantste programma** is wellicht [Erasmus+ \(2010-2020\)](#), het EU-programma voor onderwijs, opleiding, jeugd en sport voor de periode 2014-2020. Het is niet alleen gericht tot jongeren, maar ook tot volwassenen.

De belangrijkste projectoproep 2017 Erasmus+ wordt gelanceerd. Er ligt nog steeds nadruk op de integratie van personen uit kansarme milieus (o.m. recent aangekomen migranten) en de bevordering van het burgerschap en de gemeenschappelijke waarden. Het andere belang van Erasmus+ is dat het de mogelijkheid biedt projecten te financieren van gevarieerde omvang, omdat dit grote programma verschillende types acties financiert.

Dit artikel spitst zich toe op de projecten die in 2016 het accent leggen op sociale inclusie en integratie.

- Acties Erasmus+ ter bevordering van de mobiliteit naar het buitenland vergen slechts één partner voor het onthaal van de deelnemers. Het gaat in de eerste plaats om jeugduitwisselingen buiten het schoolkader (bv. jeugdhuizen). De projecten rond jeugd (uitwisseling van jongeren, mobiliteit van jeugdanimatoren) moeten ingediend worden **voor 26 april of 4 oktober 2017**. De deadline voor de mobiliteit van het onderwijspersoneel was 2 februari 2017.
- Erasmus+ financiert ook projecten die vereisen dat er minstens 2 partners gevonden worden in 2 andere landen (inbegrepen de landen van het zuidelijke en oostelijke Middellandse Zeegebied, op voorwaarde dat ze kunnen bewijzen een essentiële meerwaarde te zijn. De [Strategische partnerschappen](#) kunnen het aan gemeenten mogelijk maken samen te werken met andere Europese partners voor de uitwisseling van goede praktijkvoorbeelden op het gebied van jeugd, onderwijs en opleiding. De strategische partnerschappen kunnen opgezet worden inzake jeugd **tot 26 april of 4 oktober 2017**. De deadline voor de strategische partnerschappen inzake opleiding is **31 maart 2016 en daarna maart 2018**.
- In de [samenwerkingspartnerschappen op het gebied van sport voor kleine sporten](#) (minstens 2 partners) wordt het stimuleren van sociale inclusie en gelijke kansen in de sport behouden als prioriteit. Het bevorderen van de opvoeding in en door de sport wordt als prioriteit toegevoegd. De deadline is **6 april 2017 en daarna in de lente 2018**.

Twee voorbeelden van projecten ivm uitwisseling van jongeren :

- Het project "Brux al'Andalus" brengt jongeren uit Sint-Jans-Molenbeek en Granada samen in filo-café's rond thema's zoals het dragen van de hoofddoek of homoseksualiteit eerst. Maar het gaat er ook om aan [het personeel in het schoolonderwijs](#) of [jeugdanimatoren](#) de mogelijkheid te bieden deel te nemen aan vorming, stage of studiebezoek in het buitenland voor de ontwikkeling van hun competentie voor het onthaal van multicultureel publiek en de bevordering van tolerantie en wederzijds begrip.
- Het project REMO (Refugees: Europe's (Missed) Opportunity) verenigde in Litouwen 36 jongeren uit 6 landen (Litouwen, Polen, Griekenland, Turkije, Spanje, Italië) om te sensibiliseren voor de moeilijkheden die vluchtelingen ondervinden en de uitwisseling van oplossingen te bevorderen. Meer informatie in deze [korte publicatie](#)

Bovenop de reeds vermelde jaarlijkse oproep ERASMUS+ publiceert de Europese Commissie ook ad-hoc oproepen in het kader van dit programma, maar die oproepen betreffen grootschaligere transnationale projecten.

De oproep voor "[sociale inclusie door onderwijs, opleiding en jeugdzaken](#)" **loopt tot 22 mei 2017**. De nadruk ligt op het lokaal vlak. Het ondersteunen van de deelname van pas gearriveerde migranten aan onderwijs van goede kwaliteit (partij 1 – onderwijs en opleiding) en het voorkomen van geweldadige radicalisering (partij 2 – jeugd) staan centraal bij de prioriteiten van deze oproep, waarvan het doel is de uitvoering van de "Verklaring over de bevordering van het burgerschap en de gemeenschappelijke waarden van vrijheid, verdraagzaamheid en niet-discriminatie via het onderwijs" ([pdf](#)), goedgekeurd op de informele vergadering van de Europese Ministers van Onderwijs te Parijs in maart 2015 ingevolge de aanslagen tegen Charlie Hebdo.

Brulocalis zal u via onze gegevensbank subsidies en onze Newsletters op de hoogte houden van de toekomstige oproepen.

Inspiratie uit Europese projecten

Tot slot is het ook mogelijk om voor Brusselse projecten inspiratie te vinden in bestaande Europese projecten of praktijkvoorbeelden.

Specifiek in het kader van de **integratie van vluchtelingen**:

- Het project "Neighbourhood mothers" met de steun van het EFRO in Berlijn (Duitsland), waarvan een nieuwe versie ingediend werd bij de eerste projectoproep EFRO-UIA (presentatie beschikbaar in de 15^e minuut van de [video](#) en in de [powerpoint-versie](#)).

- Het project "[Share](#)" maakte uitwisselingen van goede praktijkvoorbeelden mogelijk betreffende de inclusie van vluchtelingen. Het mondde o.a. uit in de creatie van een [toolbox](#) over de bevordering van vrijwilligerswerk voor de integratie van vluchtelingen, een [curriculum](#) dat tools aanbiedt inzake opvang van vluchtelingen en een [gids met praktijkvoorbeelden](#) inzake huisvesting.
- De website "[Integrating Cities.eu](#)" bundelt publicaties van verschillende Europese projecten over de integratie door Eurocities, de vereniging van Europese steden (waarvan de stad Brussel en het Brussels Gewest deel uitmaken). In het bijzonder de toolboxes ontwikkeld in het kader van de projecten [Mixities](#) en [ImpleMentoring](#) kunnen inspiratie aanreiken voor de Brusselse gemeenten.

Ruimer is het [Europees integratieportaal](#) een goudmijn voor inspiratie rond alle mogelijke acties omtrent integratie van migranten en vluchtelingen in Europa en in de verschillende lidstaten, en worden er goede praktijkvoorbeelden voorgesteld op de [interactieve kaart](#), wat het zoeken naar Europese partnerschappen kan vergemakkelijken.